

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ
ΝΓΛ Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΓΛ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΑΡΕΤΗ ΨΩΜΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ 1

1ο υποερώτημα (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

Ο Θανάσης Αντετοκούμπο λόγω της γνωριμίας του με τη φιλόλογο του Αρσακείου, Μαριέττα Σγουρδαίου, ήρθε σε επαφή με την τέχνη και τη μουσική του Μίκη Θεοδωράκη. Η Μαρία Χορς τον μύησε στο αρχαίο δράμα. Με αυτό τον τρόπο συντελέστηκε η αλλαγή που τον βοήθησε στον αθλητισμό και τον έκανε να αντιληφθεί ότι ο πλούτος έχει πνευματικό περιεχόμενο.

2ο υποερώτημα (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

Παραδείγματα: κυρία Μαριέττα Σγουρδαίου, κυρία Μαρία Χορς

Τα παραπάνω παραδείγματα ενισχύουν τον τρόπο που η επαφή του Θανάση Αντετοκούμπο με τον ελληνικό πολιτισμό με την αρωγή των δύο κυριών, τον βοήθησε στον αθλητισμό και στην ενδυνάμωση της αυτοπεποίθησής του, καθώς ήταν παιδί μεταναστών. Επίσης, συνέβαλε στην κατανόηση της αξίας του πνευματικού πλούτου.

ΑΡΕΙΤΟΛΟΜΟ

3ο υποερώτημα (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος

Γλωσσικές επιλογές:

- υποθετικός λόγος: Αν δεν αγαπάς τον συνάνθρωπό σου, δεν είσαι άνθρωπος
- προστακτική: Κοίταξέ με λίγο
- Το β' ενικό ρηματικό πρόσωπο

Πρόθεση του πομπού είναι να ευαισθητοποιήσει για το θέμα των διακρίσεων που υφίστανται οι άνθρωποι λόγω χρώματος ή εθνικότητας. Προσδίδει οικειότητα και αμεσότητα στον λόγο, καθώς δημιουργεί την αίσθηση διαλόγου, διασφαλίζει την επικοινωνία με τον δέκτη και τον καθιστά συμμετόχο στον προβληματισμό του. Συνδέεται με το προτρεπτικό – συμβουλευτικό ύφος.

ΘΕΜΑ 2

ΑΡΘΡΟ: ΤΙΤΛΟΣ (π.χ. Αντιδράστε στον ρατσισμό!)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ:

Στο πλαίσιο του αφιερώματός μας για την «καταπολέμηση του ρατσισμού και την υγιή συνύπαρξη των ανθρώπων» διαβάσαμε τη συνέντευξη που έδωσε ο Θανάσης Αντετοκούμπο λίγο πριν ξεκινήσει το ταξίδι του για τις ΗΠΑ. Παρόλο που όλοι γνωρίζουμε την αξιοθαύμαστη πορεία των αδερφών Αντετοκούμπο και τις διακρίσεις τους, ωστόσο είναι πάντοτε δυσάρεστη η υπενθύμιση του ρατσισμού που βίωσαν ως παιδιά, του ρατσισμού που βιώνει ουσιαστικά κάθε «διαφορετικό» άτομο στη χώρα μας. Με την ευκαιρία αυτή, λοιπόν, θα ήθελα να διερευνήσουμε τους κοινωνικούς λόγους που οδηγούν σε τέτοιες ρατσιστικές συμπεριφορές, αλλά και την ορθή στάση που πρέπει ο καθένας μας να κρατά σε αντίστοιχες περιπτώσεις.

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ:

Ζητούμενο 1^ο: Τα κοινωνικά αίτια εξαιτίας των οποίων κάποια άτομα αντιμετωπίζονται σήμερα ρατσιστικά.

Πληροφορίες κειμένου:

- «να μη νομίζει κανείς ότι από κάπου μας έφεραν ή ότι ήρθαμε από το φεγγάρι»
- Ήταν «ένα παιδί μεταναστών χωρίς χαρτιά, χωρίς τίποτε»
- ο πατέρας του «δεν είχε ένα ευρώ στην τσέπη»

Συμπληρωματικά επιχειρήματα:

- η ίδια η κοινωνία διαμορφώνει μία κουλτούρα και μία νοοτροπία, οι οποίες επιβάλλουν έναν κώδικα συμπεριφοράς προκειμένου να μπορούν να συνυπάρξουν τα μέλη της
- η κοινωνία καθορίζει άτυπα το πρόπο και το μη πρόπο, το αποδεκτό και μη αποδεκτό, και διαπαιδαγωγεί με βάση αυτά τους πολίτες της
- το κοινωνικό σύνολο δεν αποδέχεται εύκολα αυτόν που αποκλίνει από τα κοινωνικά στερεότυπα, τα οποία:
 - αποτελούν αυταπόδεικτες αξίες, από τις οποίες δύσκολα μπορεί κάποιος να απεγκλωβιστεί
 - κατηγοριοποιούν τους ανθρώπους και επιβάλλουν συγκεκριμένο μοτίβο συμπεριφοράς
 - προδικάζουν την αξία κάποιων ατόμων, επειδή απλώς φέρουν μία ιδιότητα ή ένα χαρακτηριστικό
- επικρατεί η μαζοποίηση και η τυποποιημένη συμπεριφορά
- εύκολα φανατίζονται τα μέλη της εναντίον ατόμων, ομάδων ή λαών
- αυτός που διαφοροποιεί τη στάση του και τις επιλογές του από τις συνήθειες δημιουργεί κλίμα ανασφάλειας και αίσθημα απειλής για την κοινωνική αρμονία και ισορροπία, οπότε εύκολα περιθωριοποιείται και αντιμετωπίζει τον κοινωνικό αποκλεισμό
- η κοινωνία χαρακτηρίζεται από / «ανέχεται» αδικίες, ανισότητες, διακρίσεις

Ζητούμενο 2^ο : Η ορθή στάση που πρέπει το κάθε άτομο να κρατά απέναντι σε τέτοιες συμπεριφορές.

Πληροφορίες κειμένου:

- Η αποδοχή και η αντιμετώπιση όλων ως ισότιμων, όπως έκαναν οι δάσκαλοι του Θ. Αντετοκούμπο
- Η πίστη ότι «Αν δεν αγαπάς τον συνάνθρωπό σου, δεν είσαι άνθρωπος. Άσχετα με το χρώμα του δέρματος και με την εθνικότητά του.»
- «Κοίταξέ με λίγο, μόνο η αγάπη σε κάνει άνθρωπο. Και η σκέψη ... Παρακολουθώ και προβληματίζομαι»
- «Είμαι αλληλέγγυος στα παιδιά που μοχθούν... είμαι εδώ. Στο πλευρό τους! Τους σκέφτομαι»
- «Ο καθένας αντιμετωπίζει τα δικά του εμπόδια. Όλα πιστεύω, μπορούν να ξεπεραστούν.»

Συμπληρωματικά επιχειρήματα: Το κάθε άτομο πρέπει:

- να αντιμετωπίζει κριτικά τα όσα συμβαίνουν γύρω του
 - να ελέγχει και να κρίνει τις στερεότυπες αντιλήψεις
 - να μην παρασύρεται από τις κυρίαρχες ρατσιστικές τάσεις της εποχής
 - να αντιστέκεται με τις ηθικές του αξίες στη γενικότερη τάση της εποχής να εξαχρειώνει τα ήθη και να απανθρωποποιεί τον άνθρωπο
 - να δείχνει εγκράτεια και ανθρωπιά
 - να κατανοεί και να σέβεται τις ιδιαιτερότητες των συνανθρώπων του
 - να αναγνωρίζει το δικαίωμα του καθένα να διαφέρει ή να επιλέγει όποιο τρόπο ή στάση ζωής θέλει
 - να έχει αυτογνωσία και αυτοπεποίθηση, για να μην αντιμετωπίζει μειωτικά τον συνάνθρωπό του προκειμένου να αισθανθεί το ίδιο ανώτερο
- ⇒ το ίδιο το άτομο οφείλει να είναι εσωτερικά (ηθικά και πνευματικά) ελεύθερο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Από όλα τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι ο ρατσισμός αποκαλύπτει το σκληρό πρόσωπο της κοινωνίας μας. Μόνο αν αντιδράσουμε όλοι μαζί και ο καθένας μας ατομικά στις κοινωνικές προκαταλήψεις και στις ρατσιστικές συμπεριφορές, που δυστυχώς συχνά παρατηρούνται γύρω μας, θα μπορέσουμε να δημιουργήσουμε μια πραγματικά δίκαιη κοινωνία που θα προωθεί την ισότητα και την αρμονική συνύπαρξη όλων.

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος

ΘΕΜΑ 3

α) Η γλώσσα του αποσπάσματος από το μυθιστόρημα στου Χατζηφράγκου

- είναι απλή δημοτική.
- με στοιχεία προφορικότητας και λαϊκότητας («του Χατζηφράγκου τ' Αλάνι, κι έβγαينه, σαν έστριβες τρία σοκάκια δεξιά»).
- με στοιχεία του μικρασιατικού ιδιώματος: « Έγινε σούσουρο, ένας Οβραίος σε

ρωμιομαχαλά!».

β) Η γλώσσα του κειμένου περιέχει πολλούς ιδιωματισμούς.

Πχ. «ο σιορ Ζαχαρίας»/ «ένα σοκάκι που κατέβαινε από του Χατζηφράγκου τ' Αλάι», «ένας Οβραίος σε ρωμιομαχαλά»/ « οι μαχαλιώτες»

- Η χρήση των ιδιωματισμών αναδεικνύει το πνεύμα, την κουλτούρα και τις ιδιαιτερότητες του τόπου.
- Έτσι μας εντάσσει ευκολότερα και στο πνεύμα του μυθιστορήματος και στην ατμόσφαιρα της εποχής.

γ) Η χρήση του λόγου από τους δύο πρωταγωνιστές της σκηνής αναδεικνύει την προσωπικότητά τους.

Έτσι, **ο ιερέας:**

- Μιλά με πατρικό ενδιαφέρον και τρυφερότητα στην Πέρλα: «Της χαμογέλασε: —Κόρη μου, είσαι Οβραιοπούλα;»
- Χρησιμοποιεί κι αυτός το μικρασιάτικο ιδίωμα.
- Είναι καλλιεργημένος, με γνώσεις ακόμα και για τα χαρακτηριστικά της πίστης των Εβραίων («το χρυσό εξάχτινο άστρο», την επιγραφή «Αδωνάι» κλπ.).
- Αναγνωρίζει την αξία της γνώσης και την πρόοδο του ανθρώπου: «Πληθύνανε αυτά που πρέπει να ξέρει ο άνθρωπος.».
- Δεν κάνει διακρίσεις, δείχνει ενδιαφέρον για την μικρή «Οβραιοπούλα», μάλιστα την παρατηρεί, γιατί δεν γνωρίζει τα σύμβολα της πίστης της.

Από την πλευρά της **η Πέρλα:**

- Δείχνει σεβασμό προς τον ιερέα («Μάλιστα, παππούλη»).
- Είναι συνεσταλμένη και ευγενική.
- Δείχνει καμάρι, καθώς νιώθει μεγάλη («Στην τετάρτη. Του χρόνου βγάζω το γυμνάσιο.»).

ΘΕΜΑ 4 (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Αντίδραση του παπά και όσων μαθαίνουν την άφιξη των Εβραίων στη συνοικία:

- έκπληξη, ξάφνιασμα για την άφιξη τους (Έγινε σούσουρο)
- αρχική άγνοια για τους νεοφερμένους (αργήσανε να το καταλάβουν, γιατί οι νεοφερμένοι μιλούσανε ρωμαίικα μεταξύ τους...κ' η κόρη τους πήγαινε στο ελληνικό παρθεναγωγείο)
- συμπάθεια, ενδιαφέρον για τη μικρή Εβραιοπούλα (Της χαμογέλασε...)
- αιφνιδιασμός, δυσανασχέτηση που δεν γνωρίζει τη σημασία του άστρου (Πώς, Οβραιοπούλα και δεν ξέρεις;... Α, δεν είναι σωστό...)
- μελαγχολία και πικρή ειρωνεία όταν διαπιστώνει ότι δεν γνωρίζουν όσα ο ίδιος πιστεύει (Πληθύνανε αυτά που πρέπει να ξέρει ο άνθρωπος).